Tucht en Doop.

V.

Bij den eersten oogopslag schijnt de regel, dien we vaststelden zoo eenvoudig en waar, dat men zich ternauwernood voorstelt, hoe onze vaderen er zoo veelszins toe kwamen, om, in strijd met dezen vasten regel, toch allerlei kinderkens, die er niet aan voldeden, zelven te doopen, of, als door anderen gedoopt, te erkennen.

De regel zegt: 1°. Te doopen zijn de kinderkens der »geloovigen"; 2°. »geloovigen" zijn naar het oordeel der kerk allen die door belijdenis en wandel hun gemeenschap met het Genadeverbond betoonen; 3°. de beslissing of iemand in dien zin een geloovige is, wordt onzeker, zoodra hij onder ceasuur of ban komt; en 4°. derhalve zijn kinderkens van hen, wier qualiteit als »geloovigen" onzeker werd, niet te doopen, alvorens na berouw en boete hun behooren tot de »geloovigen" naar het oordeel der kerk weer vaststaat.

Evenzoo: 1°. Te doopen zijn de kinderkens der geloovigen; 2°. ketters worden door de kerk niet als geloovigen erkend, overmits hun belijdenis valsch of onvolkomen is; 3°. alzoo zijn kinderen van ketters niet te doopen; en 4°. zijn ze nochtans gedoopt, zoo had die doop geen recht van bestaan, en kan dus niet erkend worden.

En ook: 1°. Te doopen zijn alleen de kinderkens der geloovigen; 2°. een vrouw, die buiten huwelijk een kind baarde, mist het kenteeken van een geloovige in den wandel; en 3°. derhalve is een onecht kind niet te doopen.

Een reeks van voorbeelden, die men nog op allerlei wijs kan uitbreiden, en waarbij men dan uit het beginsel, dat de Doop de doop »van de kleine kinderkens der geloovigen" is, en dat voor »geloovigen" alleen zij gelden, die blijkens belijdenis en wandel dit naar het oordeel der kerk zijn, telkens tot een conclusie omtrent den Doop komt, die in strijd is met de practijk der vaderen.

Dit feit worde helder onder de oogen gezien. Schuilevinkje spelen baat hier niet. Hoe men het ook wende of keere, de tallooze moeilijkheden komen vooral in groote steden telkens weer voor.

Hierbij volgt men dan gemeenlijk de gewoonte, om na te gaan hoe de practijk der vaderen was, en zich aan die practijk te conformeeren. Maar het gevolg hiervan is dan ook, dat door het volgen van die practijk der vaderen, de belijdenis omtrent den heiligen Doop steeds onvaster wordt, en men gedurig practisch doet wat men theoretisch niet kan verdedigen.

De practijk der vaderen, zonder eigen inzicht in den grond der zaak, te volgen, is niet geoorloofd. Dit toch zou ons op de paden der traditie leiden. En dit kwame onze Gereformeerde belijdenis te na.

Vermetel is hij die op eigen hand theoretiseert, en op de practijk der vaderen geen acht geeft. Veeleer is het plichtmatig steeds te beginnen met het raadplegen der historie. *Dat* onze vaderen zoo handelden, is reeds een zekere aanbeveling, en wettigt reeds het vermoeden, dat zij de juiste keuze deden. Maar noch aanbeveling noch vermoeden mogen hier den doorslag geven. Er moet ten slotte gevraagd naar de gronden waarop de vaderen alzoo concludeerden, en die gronden moeten aan de stukken der waarheid getoetst.

Alleen zoo komen we verder, en alleen op die wijs kan ook in zake de bediening des Doops eenparigheid en zekerheid allengs de bestaande verwarring en zwevendheid vervangen.

Gelijk ons vorig artikel reeds aanwees, er ligt in het stuk van den Doop een onderwerp, dat de kerken vroeg of laat tot nadere beslissing oproept.

Tot nadere beslissing, niet over de verhouding van Doop en Wedergeboorte. Daarover toch heeft ze zich voor wie goed leest genoegzaam duidelijk uitgesproken. Ook niet over de vraag, of alleen de kinderkens der geloovigen te doopen zijn. Immers ook dit staat vast. Maar wel over de vraag, wie in dit verband als »geloovige" ouders van zulk een kindeke te erkennen zijn.

Nu mag in het gemeen gezegd, dat onze vaderen, waar twijfel rees of men zou doopen of niet doopen, schier altoos wat men noemt de *mildste* opvatting waren toegedaan.

Slechts zeer noode, en bij wijze van exceptie, sloegen ze het verzoek om den heiligen Doop af.

En wat niet minder opmerkelijk is, zoo dikwijls ze dan hun toestemmend antwoord moesten rechtvaardigen, grondden ze hun gevoelen niet op het leerstuk van den Doop noch op de geaardheid van dit Sacrament, maar bijna uitsluitend op wat plaats greep bij de Besnijdenis en op de gevoelens der kerkvaderen in de 3e, 4e, en 5e eeuw.

Dit nu is in hoofdzaak daaruit te verklaren, dat ze geen kans zagen met de zuivere gevolgtrekkingen uit hun belijdenis practisch langer uit te komen, toen eenmaal de groote menigte zich bij de Gereformeerde kerken aansloot.

Men leefde in een tijd toen eeuwenlange gewoonte het denkbeeld in de harten had gegrift, dat een ongedoopt kind, zoo het stierf, gevaar liep van niet zalig te worden. Wat ook de Hervormers predikten, men bleef aan zekere onmisbaarheid van den Doop voor de zaligheid vasthouden. Wie anders om geen geloof zich bekommerde, vond het toch hard en goddeloos om zijn pasgeboren wicht ongedoopt te laten liggen. En als dan de kerk zulk een Doop afwees, vond men dat hard, onbarmhartig en onchristelijk. Een Dienaar des Woords en een kerkeraad, die hiertoe besloot, raakte in opspraak.

Erger nog.

Wie aldus werd afgewezen, wreekte zich niet zelden, door stil naar »een paap" te gaan, d. w. z. door in stilte zijn kind door een pastoor te laten doopen.

En dan stond de kerkeraad voor een lastig geval.

Den Roomschen Doop erkende men. Overdoopen van een kind dat in de Roomsche kerk gedoopt was, hield men voor ongeoorloofd. En wat baatte het dan, of men zelf al den Doop weigerde, waar Rome dien geven kon, en altoos geven wilde, en men dan ook van achteren toch den door Rome bedienden Doop moest honoreeren.

Zoo beliep men nog het gevaar, dat zulk een gezin naar de Roomsche kerk overging, en de macht van zijn eigen kerk gebroken werd.

Veilig kan dan ook gezegd, dat de erkenning van den ketterdoop de Gereformeerde kerken in de heilighouding van haar eigen Doop uitermate bemoeilijkt heeft. Want wat baat het of ge zelf keur uitoefent, indien ge daarna toch het doen van anderen erkent, die zoogoed als geen keur kennen?

Gij vat post aan de grenzen, om naar strenge keur geen enkel verdacht geval door te laten; maar hooger op is de wacht bij diezelfde grenzen door een ander betrokken, die zoogoed als zonder keur een ieder doorlaat, en eenmaal binnen, kunt ook gij ze niet meer weren.

Is het dan niet natuurlijk, dat uw eigen keur waardeloos wordt, en dat vaak juist de verdachte gevallen u zullen voorbijgaan, om bij het makkelijker en lakser grenskantoor doorgang te vragen, *en te erlangen?*

Toen nu op die wijs de zenuw der Doopsbediening verslapt was, heeft men gelijke slapheid van oordeel en keur ook op andere gevallen gaan toepassen, o. a. waar het een kindeke van gebannen personen gold, of van heidensche kinderkens, die in Christengezinnen verkeerden.

Hoe volstrekt een kind ook buiten het Verbond stond, als het maar door een gequalificeerd persoon ten Doop werd gepresenteerd, achtten velen altoos tot den Doop te moeten besluiten.

Waar geen zekerheid bestond, behielp men zich met een vermoeden, waar zelfs het vermoeden ontbrak, met een fictie. Liefst wees men niemand af. Altoos wist men er iets op te vinden, om het kind toch maar te doopen.

En dat nu was oorzaak, dat de kerk de vraag: welke qualiteit bij het te doopen kind aanwezig moest zijn, allengs geheel uit het oog verloor, en uitsluitend aan een geheel andere vraag ging hechten, of er namelijk eenig vermoeden van zekerheid bestond voor een Christelijke opvoeding van het kind.

Als men daar maar op aan kon, was men gerustgesteld en zoo liet men den band der *generatie* UIT *een geloovige* varen, om er den *band der opvoeding* DOOR *een geloovige* voor in de plaats te stellen.

En op dit punt eenmaal aangekomen, sloop ook daarbij weer dezelfde slapheid in.

Een Christelijke opvoeding scheen verzekerd en gewaarborgd, indien er maar een man of vrouw te vinden was, niet gecensureerd lid der kerk, die bij den Doop als getuige wilde optreden, en *ja* zei op de Doopvragen.

Dat vraag 1 en 2 op deze opvatting der zaak niet meer klopten, deed er niet toe, men klemde zich zoogoed als uitsluitend vast aan de *derde* paedagogische vraag over het *»onderwijzen of doen onderwijzen in de voorzeide leer."*

En als op die derde vraag de hoofdknik maar was gegeven door een niet gecensuurd lid van een kerk die zoogoed als alle censuur glippen liet, dan zag de kerkeraad meestal naar het kindeke niet meer om, en achtte dat nu alles voor God en menschen in orde was.

Zoo ontzettend werkte de vloek van de Volkskerk.

Zelfs reeds op de Synode van Dordrecht in 1618 waren er kerken, die dien weg op wilden, al heeft gelukkig de Synode zelve toen nog het kwaad bezworen.

De vraag was namelijk door eenige kerken in Indië gedaan, of men Javaansche en andere kinderen, die uit Heidensche of Mahomedaansche ouders geboren waren, maar die door een Christenfamilie waren opgenomen, niet doopen mocht, indien men beloofde ze in de Christelijke religie op te zullen voeden.

Juist *de* quaestie dus.

Immers de band des Verbonds *door generatie* ontbrak hier geheel, al wat kon aangewezen worden was de *paedagogische band der opvoeding.*

De Synode had derhalve te beslissen, of ze voor den regel, dat alle kleine kinderkens die uit geloovigen *geboren* werden, te doopen zijn, in de plaats wilde stellen, dien heel anderen regel, dat te doopen zijn alle» kinderen die *opgevoed* worden in een geloovig gezin".

In de 19e sessie is daarover dan ook beslist, en de Geest des Heeren heeft deze vergadering van kerken toen nog zóó geleid, dat ze de *Verbondswaarheid* vasthield en den Doop van zulke kinderen uitstelde tot tijd en wijle ze min of meer als volwassenen tot eigen belijdenis zouden gekomen zijn.

Het waren vooral de Engelsche theologen uit de Volkskerk, die de Synode toen wilden bewegen om van het goede spoor af te wijken, en naar het schijnt hadden ze reeds meerdere leden der Synode meegesleept. Maar met name Voetius heeft toen hun opzet weerstaan, en de Synode heeft geoordeeld, dat de ordinantie voor den heiligen Doop om geen redenen van utiliteit mocht weerstaan worden.

Onze kerken namen hierdoor het juiste standpunt in, en spraken eens voorgoed uit, dat het niet geoorloofd is den *opvoedkundigen* band voor den *band des geslachts* in de plaats te schuiven.

Iets wat des te opmerkelijker is, daar Voetius toen zeer juist het beroep op de Besnijdenis uit Gen. 17 afwees, niettegenstaande hij zelf bij latere bespreking zich toch weer zelf op Gen. 17 beriep.

Gereformeerde prediking.

Tweede Reeks.

VIII.

Ook de wereld *van ons denken* moet in Christus vastliggen; en al ging Brakel te ver, toen hij *»den redelijken godsdienst"* uit Rom. 12 : 1 als de aanduiding van »leerstellige waarheid" verstond, toch ligt in de keuze van zijn titel wel terdege *dit* element van waarheid, dat onze religie ook het eeren en liefhebben van God *»met heel het verstand"* als onverbiddelijken eisch stelt, en deswege geen vrede kan nemen met een godsdienst van enkel gevoelige vroomheid of drukke bezige werkheiligheid.

Gevoelige vroomheid is kostelijk, en kostelijk is het evenzoo een voorstander te zijn van goede werken, maar behalve ons *hart* en onze *hand*, hebben we ook ons *hoofd* van onzen God ontvangen; en daarom is onze religie dan eerst wat ze zijn moet, als ge met *heel* uw persoon, in *heel* uw verschijning, en naar *al* uw vermogens voor uw God leeft, en alzoo Hem liefhebt met de gevoelige liefde van uw hart, met de volhardende energie van uw daad, maar óók met *uw denken*, en krachtens dat denken, in uw *belijden.*

In Gereformeerde kringen strekt het geloof niet om het *hoofd* te *verstompen*, maar veel meer om ook ons hoofd *op te scherpen*, en ook met ons *redelijk* vermogen onzen God lief te hebben en te dienen.

Uit dien hoofde gaat de predikatie scheef, indien ze dit drievoudig effect niet in schoone harmonie weet te bereiken.

Te beklagen is de gemeente, die bijna uitsluitend van de *gevoelige* zijde wordt aangevat, en bij wie dientengevolge het hoofd leeg en de hand slap wordt. Evenzoo is te beklagen de gemeente die door de predikatie te eenzijdig tot Christelijke *werken* van practijk en van godzaligheid wordt gedreven, en bij wie dientengevolge de teederder, schuchterder werkingen en gevoelens verstompt worden, en de belijdenis bijzaak wordt.

Maar ook is de gemeente te beklagen, die door de predikatie scherp op de leer wordt gezet, maar zonder dat de gevoelige vroomheid prikkel en leiding ontvangt, en zonder dat de slappe handen en trage knieën worden opgericht.

Op harmonie, op schoone evenredigheid, op juiste inverbandzetting komt het hier aan in de *drie* sferen, waarin de predikatie zich bewegen moet, en elke predikatie behoort, zal het wel zijn, op *gevoel, energie* en *nadenken* saâm in te werken, opdat in den strijd des levens het liefhebben van God met heel ons *hart*, heel ons *verstand* en al onze *krachten* tot zijn recht kome.

Dit nu hangt aan geestelijken tact, aan hoogen kunstzin, men kan dit iemand niet in vaste regels voorschrijven. Al wat onzerzijds te doen is bestaat hierin, dat we de zaak toelichten, den drievoudigen eisch dien het hier geldt duidelijk maken, en wijzen op het onderling verband en op de evenredigheden, waarin deze drie moeten voorkomen.

Doch het overige moet de predikant zelf *vinden.*

Vinden door den eisch helder in te zien, door de *begeerte* om alzoo naar eisch te werk te gaan, en door zijn God te vragen. Ook door zich aan de goede voorbeelden van anderen te oefenen, en voorts door, na de predikatie, in zijn gemeente na te gaan, of het doel bereikt is, of wel in hoever er nog iets aan hapert.

Nog is er een laatste middel, dat veel geven kan, en veel te weinig wordt aangewend, en dat bestaat in het nog eens overlezen na eenigen tijd van wat men gepredikt heeft. Vooral het overlezen van het vroeger gepredikte, als men zelf eens in tegenspoed en moeite en duisternis verkeert.

Wie in zulke oogenblikken nog eens aandachtig overleest wat hij voor een jaar of meer gepredikt heeft, alzoo zich zelven onder zijn eigen predikatie stelt, en nu nagaat, of hetgeen hij toen schreef metterdaad de uitwerking op zijn eigen ziel heeft, dat het hem het gevoel gezond maakt, de energie prikkelt, en het bewustzijn verhelderd, merkt daaraan proefondervindelijk of zijn predikatie doel treft.

Is dit nu zoo, dan was de preek goed, zoo niet, dan faalde er iets aan. En niets zoozeer als die zelfcritiek op een vorige predikatie, strekt om ons proefondervindelijk te doen inzien, hoe we prediken moeten.

Schier elk prediker zal dan een dubbele ervaring opdoen. Eenerzijds de ervaring dat zijn predikatie hem *meevalt* en veel beter was dan hij, na ze pas bewerkt te hebben, vaak waande. Maar ook anderzijds, dat er allerlei leemten en gebreken in zijn, waarvoor hij op het oogenblik van de bewerking geen oog had.

Alzoo een zelfcritiek, die bemoedigt en verder helpt tegelijk.

Eén ding vooral zal op die wijs in het licht treden, en dat is, dat de predikatiën in den regel te weinig geven, om het *opkomend* geslacht ook in de wereld der gedachten van het oogenblik vast te zetten.

In de profetieën en in de apostolische brieven vindt ge telkens *de vraagstukken van den dag* besproken, de worstelingen der geesten die toentertijd doorworsteld werden, de tegenstellingen die destijds aan de orde waren, de machtige problemen die in die jaren de geesten bezig hielden. En ook hiervan heeft onze huidige predikatie iets te leeren.

Zeker er zijn ook nu nog Arminianen, Socinianen, Sabellianen, en wat ketters er meer in het verleden optraden, en het is zaak tegen alle deze richtingen de gemeente te *waarschuwen*, en ze er tegen te *wapenen*. Maar toch wie het daarbij laat, doet niet genoeg. Immers de *grondfouten* die destijds in deze ketterijen uitkwamen, werken nu wel evenzeer, maar op *andere* wijze, in *anderen* vorm, en onder *anderen* naam. En wat heeft de gemeente er nu aan, of ze al ten strijde wordt opgeroepen tegen alle deze vijandige bataillons van vroeger, zoo ze niet leert inzien, onder wat namen en in wat uniform en onder wat banier, dezelfde ketterijen zich thans aandienen.

Wie predikt heeft met het *thans levend* geslacht zoo *in als buiten* de kerk te doen.

Onze gemeenten moeten niet geïsoleerde oases zijn, die er in eigen kring zekere historische geleerdheid op na houden, maar ze moeten wel toegerust »met kloeke belijdenis" tegenover de dwalingen van het heden staan.

Ze mogen den strijd der geesten, die thans gestreden wordt, niet ignoreeren; iets wat trouwens toch niet baat, want ongemerkt sluipen bij uw kinderen die nieuwmodische gedachten toch in.

Daarom moeten de Dienaren des Woords hun tijd kennen, weten wat strijd er thans is aangebonden, inzien wat stelsel van meeningen zich thans als *belijdenis der wereld* tegenover de *belijdenis der kerk* stelt, en nu de gemeente vastzetten in haar eigen belijdenis, en wapenen om de belijdenis der wereld met goed gevolg af te weren, tegen te staan, en te bestrijden.

Dit nu is een uiterst moeilijk werk.

Want natuurlijk mag de kansel niet misbruikt, om er te verhandelen wat in courant-artikelen of tijdschriften thuis hoort. Ook mag de kansel er zich niet van afmaken met eenige groote woorden die men tegen de belijdenis der wereld slingert. En een enkele waarschuwing geeft ook niet genoeg.

En dan eerst geeft de kansel, op het stuk van leerstellige waarheid, wat hij geven moet, indien de Dienaar des Woords zielkundig indenkt, hoe de gedachten en de overleggingen in de gemeente moeten geleid, voorgelicht en gewapend worden, om die vaste, wel doorziene overtuigingen aan te kweeken, die de ketterij én in het verleden én in het heden en in haar kiem in het eigen hart, terstond ontwaren doen, en met moed en geestdrift tegen die ketterijen de *waarheid*, uit haar centraal levensbeginsel in *den Christus*, doen overstellen.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen bij Ds. Houtzagers: Van den heer J. A. Grootveld, Delfschevaart, Rotterdam. coll. kerk B. *f* 2.50; van den heer J. Kopershoek te Maasland, van de Halvestuivers-vereeniging, voor Kootwijk *f* 12.50.

Uit de Pers.

Interessant is wat Ds. Lion Cachet in de *Heidenbode* schrijft over de zonde van hen, die veel over de methode van goede Zending twisten, maar de Zending zelve verwaarloozen.

Het was een zware tijd in Israël. De Heere had Zijn volk, om hunner zonden wil, verkocht in de hand van Jabin, koning der Kanaänieten, en deze onderdrukte Israël met geweld, twintig jaren.

Door de ellende gedrongen, riep Israël eindelijk tot den Heere om verlossing en uitkomst, en de Heere verhoorde hun geschrei. Aan Debora, de profetes, werd geopenbaard, dat zij Barak, den krijgsman, moest oproepen tegen Sisera, Jabin's veldheer, ten strijde, bij de beek Kison, met de belofte des Heeren van volkomen overwinning.

Op den berg Thabor moest het volk zich rondom Barak vereenigen tot den krijg, en daarheen riep de bazuin nu de aangewezen stammen.

Allen hoorden de roepstem, doch niet allen gaven haar gehoor. *Meroz* kwam niet »tot de hulp des Heeren met de helden"; *Gilead* »bleef aan gene zijde der Jordaan"; *Dan* »onthield zich in de schepen"; *Aser* »zat aan de zeehaven". En *Ruben?* »In de gedeelten van Ruben waren de inbeeldingen des harten groot"; de gedeelten van Ruben »hadden groote onderzoekingen des harten".

Zonder tegenspraak erkenden de mannen van Ruben, dat de nood, wegens Jabin's verdrukking, *ondragelijk* was, — weswegens ook Ruben om verlossing had gebeden. Insgelijks werd erkend, dat de strijd tegen Sisera *geboden plicht* was, waar de Heere daartoe opriep, en dat de overwinning, onder Gods zegen, *verzekerd* was. Ook: Dat geen Israëliet zich aan den krijg onttrekken mocht, of kon, zonder te *zondigen* tegen God, en *schuldig* te zijn tegenover land en volk. »Maar" . . . dus redeneerde Ruben, »alles moest op de rechte wijze, naar de geformuleerde beginselen geschieden, anders kon en mocht niemand, wien die beginselen dierbaar waren, medewerken en medestrijden tegen Sisera."

Daarover had men het nu druk in Ruben; in de vergaderingen der oudsten, op conferenties; met referaten; met mond en pen. Allerlei vraagstukken kwamen daarbij aan de orde; vele documenten uit den voortijd werden daarbij aangehaald; en heel wat als wijsheid ten beste gegeven. Zoo trachtten sommige knappe Rubenieten, uit de juiste ordening, voor de ark van Noach, in bijzonderheden aan te toonen hoe nu, tegen Sisera, moest gestreden worden; en wilden anderen, uit wat beschreven staat aangaande de wapening van Abram's huis in den strijd tegen Kedar-Laomer, duidelijk bewezen hebben, dat niet Barak, (door Debora, in 's Heeren Naam daartoe opgewekt) de stammen tot den krijg tegen den gemeenen vijand mocht oproepen, maar dat dit het recht van iederen stam afzonderlijk was. Couranten waren er toen, gelukkig, nog niet, zoodat men geen lange, scherpe, artikelen te lezen kreeg; maar toch: in de poorten werd de »toestand" ijverig besproken. Er werd dus in Ruben wel gestreden; maar . . . . niet tegen den vijand.

Ruben zou groote dingen doen in den krijg tegen Jabin, tot vrijmaking des volks; doch dan moest eerst alles ten genoege, of naar de overtuiging van Ruben geregeld zijn. Anders kon Ruben niet medestrijden.

Men zou de mannen van Ruben onrecht doen door te meenen, dat zij dus handelden *om zich aan den strijd te onttrekken*. Dat niet — tenminste niet zelfbewust. Maar feit is, dat Ruben bleef »zitten tusschen de stallingen, om te hooren de bleezingen der kudden", terwijl Barak en zijn mannen hun leven veil stelden op het slagveld.

Terwijl Ruben confereerde, delibereerde, exponeerde, refereerde, critiseerde, demonstreerde, scribeerde, en, ook wel, expectoreerde, *»versmaadde"* Zebulon, aan de roeping door Barak gehoor gevende, *»zijn ziel ter dood"*; insgelijks »Nafali, op de hoogten des velds." Terwijl Ruben »groote onderzoekingen des harten" had, over de vraag *hoe* gestreden moest worden? doch thuis bleef, *trokken* Barak en Debora *met de strijders uit*, en behaalden de overwinning, die ook Ruben ten goede kwam.

En terwijl Ruben niet uitgepraat raakte over de »beginselen", volgens welke moest worden gehandeld, gaf de Heere Zijn volk verlossing door de hand van Barak over Israëls vijand.

Het is door den Geest, dat Debora hiervan melding maakt in haar zang, tot beschaming van Ruben, die wel »groote onderzoekingen des harten" had, doch, ten slotte, niet medestreed tegen Jabin, en oorzaak werd, dat ook andere stammen, ziende op Ruben, thuis bleven.

De »groote onderzoekingen" raakten geen enkelen vijand één haar van het hoofd. Doch wel verbonden zij Israëls strijdkrachten. Gelukkig, dat Barak en zijn mannen zich ten slotte niet aan Ruben's »groote onderzoekingen" stoorden, maar in den Naam en de kracht des Heeren *streden*, tot overwinning.

Het zou er anders dubbel treurig voor Israël hebben uitgezien.

Ligt hierin geen leering, voor ons in Nederland, in verband met de Zending, aanvaard door de Gereformeerde kerken? Dat wij ons wachten zullen voor »groote onderzoekingen des harten" en . . . het werk, dat voor de hand ligt, ongedaan zouden laten.

Hierin ligt een kern van waarheid, die ons beweegt dat woord ook aan onze lezers voor te leggen.

De vraag, of er niet eenige overdrijving in heerscht, is geen vraag. Dat ziet een ieder op het eerste lezen.

Zoo redeneerende, zou men wel alle *nadenken over wat ons te doen staat*, voor uit den Booze kunnen verklaren.

Maar dit neemt niet weg, dat hier de vinger op een plek wordt gelegd, die bij meer dan één wond is.

En daarom werke ook dit woord ten zegen.

Toch heeft ook deze medaille haar keerzijde.

Althans het is ter zake, om tegenover deze strafpredikatie van Ds. Lion Cachet, een schrijven van Ds. Wyers te plaatsen, dat zich onthoudt van alle satyre, en door zijn hoogen ernst het gemoed aangrijpt.

Hij schreef namelijk in de *Heil. Kerkbode*:

Treft het niet steeds, dat onze hooggeschatte Zendingsman Ds. Lion Cachet telkens en telkens er op aandringt, dat jeugdige predikanten zich toch zullen aanbieden voor den dienst der Zending, maar hoe roerend zijn roepstem en hoe veelzeggend zijn eigen voorbeeld ook is, dit alles geen gehoor schijnt te vinden bij onze jonge domines?

Hoe licht zou iemand, die niet der zake kundig was, hieruit kunnen afleiden, dat de Gereformeerden hun tijd hadden *gehad*.

In jeugdige Roomschen is nog vuur om hun »alleenzaligmakende kerk" te planten onder Heidenen en Mohammedanen en de zegeningen van hun Moeder Gods ook aan hun bruine en zwarte broeders meê te deelen. Ja, zelfs voor melaatschen worden geestelijken gevonden, die zich in die afschuwelijke ziekte en dood storten, om de zielen dier ongelukkigen te redden.

De jonge heilssoldaten blaken van ijver en moed, om in het heetst van den strijd op te treden voor hun Koning en Generaal, en uit de donkerste holen de verdierlijkte menschen op te heffen, om hen door boete en bekeering een nieuw gelukkig leven te doen aanvangen. En waar wij ons zendingsgebied verwaarloozen, hebben zij zich met kracht en energie op ons terrein geworpen, om den Javaan onder gamelanmuziek en wajangspel hun Christus te prediken.

Hoe droef, hoe bitter droef steken hierbij onze jonge Gereformeerde domines af!

Eens hebben die Gereformeerden een tijd gekend, toen de psalmen uit de rookende brandstapels weerklonken en zij blijmoedig voor den Naam en de Zake des Heeren hun bloed plengden op het moordschavot, toen de moeders hunne kinderen bemoedigden en aanvuurden, dat zij toch niet op haar, hun vader, broeders of zusters zouden zien, maar op hun Jezus, hun Heiland en Heer, en de genade, die Hij hun schonk, om voor Hem hun leven te mogen geven.

Dat is geweest. Thans kunnen de moeders hun zonen niet meer afstaan voor Jezus en zijn Zendingswerk en de jonge voorgangers der Gereformeerden houden meer van eene aangename pastorie, en eene gemeente, die hen waardeert.

Over teksten als Matth. 10 : 37, »Die vader of »moeder liefheeft boven Mij is Mijns niet waardig; »en die zoon of dochter liefheeft boven Mij is Mijns »niet waardig"; hangt een dikke nevel voor het zielsoog. En het »Predikt het Evangelie aan alle creaturen" is wel goed en schoon, als anderen het maar doen.

Is dit zoo? . . . Is dit inderdaad zoo? . . .

Neen, zoo is het niet.

De jonge predikanten **kunnen** zich niet aanbieden. En God alleen ziet, hoeveel smart daardoor wordt geleden en Hij hoort uit hoe menig studeervertrek, telkens als die roepstem van Ds. Lion Cachet weer door het land gaat, de kreet der ziel geslaakt wordt: »Heere, Gij weet het, wij *kunnen* niet!"

Waarom niet?

Omdat zij aan Bavinck's en Rutgers' voeten gezeten hebben, daar leerden, wat het Woord van God en het kerkrecht onzer Vaderen in de zaken der kerken eischt en nu hoe langer hoe meer inzien, dat heel onze wijze van Zending met dat Woord en die eischen van dat kerkrecht in strijd is, zoodat hun niets anders rest, dan met gewond hart en gebogen hoofd het telkens hun God weer te zeggen: »Heere, Gij weet het, indien Gij roept, »wij zijn bereid, maar ons aanbieden kunnen we »niet; ontferm, ontferm U over onze arme Zending!"

En als zij dan letten op de teekenen der tijden, hoe het Conservatisme allerwege niet alleen in den Staat, maar ook in de Kerk zijn triumfen viert, dan verwachten zij het niet van de Synode van Middelburg '96, en ook niet van die van '99, en ook niet van die van 1902; maar dan ziet hun geloofsoog op naar den hemel, naar dien God, die alleen wonderen doet, en perst wederom het geprangde hart de kreet naar den Hooge: »O God, erbarming! »erbarming over die millioenen Javanen op ons »arbeidsveld, maar bovenal over onze Gereformeerde kerken, die immers gekocht zijn met het »eigen bloed van Uw eeniggeboren Zoon!"

Wat dan zoo ongereformeerd is?

Geachte Redactie, mag ik zoo onbescheiden zijn, met dankzegging voor de opname dezer regelen U hiervoor plaats te vragen in Uw volgend nummer?

Ons dunkt zulk een ernstig woord uit het hart, mag niet doodgezwegen worden.

De Zending is een zoo heilig werk, dat wie er zich toe aangordt, zich toch rekenschap dient te geven van wat hij doet.

Altoos, maar vooral waar het de Zending op Java geldt; een Zending van wier vrucht niemand minder dan Ds. Lion Cachet ons zoo bitter droef tafereel in zijn Synodaal rapport heeft opgehangen.

Als de oogst zoo jaren achtereen teleurstelde, vraagt de vroede vrome landman toch naar de oorzaak.

In de *Utrechtsche Kerkbode* komt een ernstig protest voor van Ds. Fernhout tegen een handelwijze van Ds. Merens.

Het luidt aldus:

De zaak is deze.

Zeer onlangs kwam het Hoofd van één der Scholen met den Bijbel in den Zuid-Oosthoek van Friesland te Utrecht collecteeren ten behoeve van de Vereeniging tot stichting en instandhouding van Christelijke Scholen in dit schrikkelijk verwaarloosde deel van ons land. Deze broeder wendde zich o. a. ook tot Ds. Merens om een aanbeveling. En toen heeft deze belijder van den Christus, deze dienaar des Evangelies zich niet ontzien, om de collecte van dien broeder aan te bevelen o. a., en schier uitsluitend, op grond, dat 1e in het Bestuur der Vereeniging naast 4 »Hervormden" wel 5 *»Gereformeerden A"* — gelijk Ds. M. ze noemt — maar *geen enkele »Geref. B"* zitting heeft, en dat 2e *de »Gereformeerden B" ook over 't geheel in Frieslands Zuid-Oosthoek zoo goed als geen invloed hebben.*

Zóó schreef Ds. M. zwart op wit. Zoo schreef hij *ter aanbeveling van Christelijke Scholen.* Zoo schreef hij in een collecteboekje dat in *ieders* handen komt; dat óók bestemd is, om in handen van z. g. n. *Gereformeerden B* te komen, en voor een zaak, waarvoor die »Gereformeerden B" niet minder dan anderen hunne liefde bewezen en waarvoor hunne gaven zoo goed als die van anderen worden gevraagd.